

Isten útjain

1982-ben születtem egy 38 éves nő és egy 44 éves férfi házasságából a második vagy a hetedik gyermekként. Utóbbi nézőpont kérdése, ugyanis nővérem 1968-as világra jötte után még volt öt sikertelen „próbálkozó”. A meghalt testvéreim 4-5 hónapig húzták a magzati létben, majd kint vagy bent, megváltak a földi léttől. Én már 6 hónapig kibírtam az anyaméhben, és itt kint sem adtam fel a küzdelmet. Ugyan lettek defektjeim jócskán, ezekről most ne is beszéljünk részletesen, mert nem lényeges.

A lényeg, hogy 31 éves koromra lett egy fiam, Sándor, két lányom, Laura és Lelle, végül, vagy inkább kezdetnek, 10 vagy 15 éve egy – attól függ, honnan számoljuk – szerető férjem, Ádám.

A születésemről csak azért meséltem egy kicsit, mert van, aki a nagycsaládos létemet születésem körülményeivel és a defektjeimmel hozza összefüggésbe. Egyikük egy pszichológus, aki szerint azért vállaltam eddig három gyereket kis korkülönbséggel, mert szerettem volna megélni azt, amit nem tudtak saját szüleim, és ami miatt egyébként olykor szomorkodnak is, ugyanakkor vigasztalódnak a hat unokájukkal. Nővérem is három gyermeket vállalt, mely tény bizonyára megalapozta pszichológusom elméletét, melynek további része, hogy szüleimnek meg szerettem volna adni tudat alatt azt, amire vágytak ugyan, de rajtuk kívül álló okok miatt nem sikerült nekik. Megjegyzem, hogy szüleimtől uszke 100 kilométerre lakik kis, jelenleg ötfős mikrocsaládunk, és nagyjából kéthetente találkozunk. Ugyanakkor volt egy féléves időszak, amikor egy házfelújítás miatt fél évig édesanyáméknál laktunk – nem a jelenlegi házunkat építettük újjá, hanem egy másikat; sokat költöztünk abban az időben – és akkoriban látogattam meg az „agyturkászt”. Találkozásaink száma egyebekben nem haladta meg az egyet, mivel a sok ügyes-bajos teendő és a hölgy külföldi útja miatt csak egy hónappal később sikerült volna ismét találkozni, így újabb időpontot nem kértem, majd „elfelejtettem” jelentkezni. A pszichológusi kanapét azóta sem koptattam, bár a szakmát mélyen tisztetem.

Édesanyám szerint ugyanakkor azért van három gyermekem, mert az első baba után olyan barátaink lettek, akiknek több gyermekük volt. Az már tény, hogy akkoriban – mármint a második baba előtt – rendszeresen összejártam egy kisebb, hordozókendős társasággal, ahol magas volt az egy anyukára eső gyermekek száma. Velük egyébként a mai napig jó barátságban vagyok. A férjemet is kedvelik az asszonyok.

Apukám nem nyilvánított véleményt, ő gyakorlatias ember, nem érdeklik az elméletek, így van és kész.

Édesanyám szereti az unokáit, tipikus nagymama, bár nővérem családját többet látogatja, mert ők igen közel laknak egymáshoz. Az én gyermekeimet inkább iskolai szünetekben viszi el magához. Ő sokszor elmondta már, hogy saját anyai nagymamáját tartja a nagymamaságban példaképének, és vallja, hogy a nagymamák feladata a kényeztetés, neveljenek csak a szülők.

A következő elmélet egy csillagjósé. Asztrológussal is mindösszesen egyszer hozott össze a jó sorsom, ha a hastánctanáromat nem számítom, akivel hat éve szinte minden héten találkozom, bár szerencsére nem asztrológusi minőségében. A fenti csillagjós egy nagyon komolynak tűnő egyetemi tanár volt civilben, és ő is megajándékozott egy nagycsaládos mivoltomra vonatkozó elmélettel. Szerinte az én jelenlegi életemben a legfontosabb a párkapcsolat és a gyermekeim, unokáim, tehát a családom. Úgy gondolja, hogy előző életemben a politikai élet csúcsait hódítottam meg, de nem foglalkoztam a párkapcsolatommal, a családdal. Ezért sok akadályt építettem be az életembe, melyek segítenek engem az életutamon. Ilyen akadályok a születés körül megszerzett miegymásaim, amik nélkül, az ő véleménye szerint, már az egyetemi katedrákon vagy a politikai életben aratnék hatalmas sikereket. A politika, megjegyzem, engem sosem érdekelt, bár az ELTE jogi karán a diplomáig lett volna elég időm és még lehetőségem is bekapcsolódni a mostani kormánypártba. Demonstrátori babérokra sem fájt soha a fogam, megelégedtem a közepszerű egyetemista lányok életével. Ismerek ugyanakkor olyan embereket, – legyen szó hovatovább mozgássérültről vagy siketről, esetleg vakról – akik teljesen jól megállják a helyüket a hazai politikai életben, de tudok mondani neveket a

tudományos világból is, sőt a jogi karról, bár az már egy régebbi történet. Örök érvényű viszont az az igazság, melyet az első egyetemi előadáson tanultam meg, miszerint mindent meg lehet magyarázni, indokolni, és annak az ellenkezőjét is. Igazság is mindenben van, de valamiben egy morzsánál is kisebb, ami ugye már nem is nevezhető igazságnak.

Az Atya szerint, aki összeadott bennünket, és a három babát keresztelte, mi olyan pár vagyunk, akik nem fognak elválni, és nekünk érdemes babákat vállalni, mert együtt fogjuk őket felnevelni. Ő ezt tudja, mondta már a jegyesoktatáson, ő előre látja azt, hogy melyik párból mi lesz. Nem is lepődik meg, mikor már pár év után nem köt össze egy párt a stóla és a gyűrű. Mi azonban nem ilyenek vagyunk. Az sem baj, hogy az első baba már a hasamban volt, amikor megkértük, adjon össze bennünket. Nincs azzal semmi baj, mondta ő, baj azzal van, ha a felek utána szétmennek. Tényleg tudta, a másik pár elvált, mi nagyon szeretjük egymást.

Volt gimis osztályfőnököm szerint nem akartam lemaradni nővérem mögött gyermekszámban.

Nővérem szerint viszont a nőgyógyásznak van igaza. Olyan termékeny vagyok, hogy minden egyes eltévedt hímvarsejtet elkap és felfal a petém, a méhem állása pedig olyan, hogy a kis versenyzőknek egyenes és rövidke utat kell megtenniük a célig. Egy vizsgálat szerint pedig kétségtelen tény, hogy a versenyzők sokan vannak és rendkívül virgoncak. Azt aláírom, hogy ebben lehet valami, de nehogy már egy biológiai gép legyek.

Anyósom szerint azért van három gyermekünk ilyen fiatalon, mert meggondolatlanok és felelőtlenek vagyunk. Mindenki felelőtlen, aki a mai világban gyermekeket vállal, különösen megalapozott anyagi háttér, továbbá esetemben szakmai múlt és munkahelyen eltöltött idő nélkül.

Apósom és anyósom még a férjem születése előtt szétköltöztek, majd pár hónap múlva el is váltak. Apósomnak nem nagyon van véleménye vagy elmélete a gyermekeink számáról. Neki elég, ha havonta, kéthavonta teletömi a gyerekeket minden olyasmivel, amit én nem vennék meg nekik vagy nem nézetnék meg velük. A fiával, a férjemmel is ugyanezt csinálta – vagy valami nagyon hasonlót.

A férjem mindig három gyermeket szeretett volna. Már nyolcévesen ez volt a vágyálma, melyet időnként elfelejtett, időnként meg eszébe jutott. Minden vágya így teljesüljön! Az időzítéssel voltak ugyan problémái, a gyermekek sosem az általa ideálisnak tartott időben jöttek. Illetve szerinte ez nem így van, mert az első és a harmadik pontosan akkor jött, amikor ideális volt, de így utólag a középső is.

Az egyetemi csoporttárs barátnőim szerint hamar le akartam tudni a „gyerekprojektet”, ami nagyon is rendben van így, utána szabadon foglalkozhatom a karrierrel, míg ők már vének lesznek, mire babát fognak a kezükbe.

Volt, aki azt mondta, hogy nem tudok kikerülni az anyaszerepből, hogy félek kilépni a munkaerőpiacra, hogy nem akarok dolgozni, hogy kényelmes vagyok, mert itthon lenni mégiscsak könnyű feladat, ha jól eltart a férjem, és még takarítónőre, néha-néha bébiszitterre is futja.

A sok vélemény és agyszülemény között hol vagyok én?

Miért lettem 31 évesen nagycsaládos? Nem egyszerű kérdés, nem olyan, amit el tudok intézni pár sorban. Ahhoz, hogy megtaláljam a saját válaszomat, ami igazán a magaménak érezhetek, végig kell gondolnom az események láncolatát.

Államvizsga-időszakom során realizáltam, hogy várandós vagyok. A baba nem a semmibe, hanem egy négyéves, komoly kapcsolatba pottyant bele. Szerettünk volna mi összeházasodni, csak még később. Úgy gondoltam, dolgozom majd még pár évet az egyetem után, leteszem a szakvizsgáimat; dolgozom még egy kicsit, aztán majd meglátjuk, mi lesz. Pontosán úgy, ahogy anyósom elképzelte az „ideálisat”. Szerettem volna gyermeket, mindenki szeretne, de majd csak valamikor harminc után az elsőt. A baba viszont másképpen gondolta. Ő jött. Mondjuk megvolt a lehetősége, de csak egyetlenegy. Nem szedhetek fogamzásgátlót, és ki szerettem volna próbálni egyszer zokni nélkül. Amúgy ugyanis – mit tagadjam – nem volt a legjobb. Ez az egyetlenegy alkalom viszont olyan fantasztikus élményt adott, hogy egyből hárman lettünk. Előtte persze

megbeszéltük a baba elvi lehetőségét is, és arra jutottunk, majd felneveljük, de erre úgysem fog sor kerülni, mert lépten-nyomon azt hallani, hogy ki mennyit próbálkozik, és egyébként sem kedvező a foganáshoz az időpont. Legalábbis a naptár szerint. Sándornak viszont erről más volt a véleménye. Akkor már jelenlegi férjem, Ádám is nagyon szerette volna, ha összeházasodunk, összeköltözünk. Ő három és fél évvel volt idősebb nálam, végzett jogász, akinek volt munkája, gyermekeket is szeretett volna.

Sándor jött is, és hozta magával a terveinket, melyeket így korábban valósítottunk meg az én elképzeléseimhez képest. Összeházasodtunk, összeköltöztünk. Sándor azóta is mindent nagyon korán csinál. Már reggel hat órakor felkel, mindenki előtt, hogy a hétórás busszal negyed nyolcra az iskolába érjen. Mehetne autóval is, de csak jóval később. Ő a mai napig szeret mindenhova jó időben megérkezni.

Laura Sándor két és fél éves korában fogant meg. Szintén naptármódszert használtunk, de én már nagyon vágytam volna egy következő babára. Ádám még halogatta volna a dolgot. Éppen akkor kapcsolatunk egy viharosabb szakaszát éltük, egy harmadik személy is a láthatáron volt Ádám oldaláról, akiről én csak később szereztem tudomást. Laura viszont jött, és beleszólt az események folyásába. Nem volt mese, rá kellett figyelni. Ő egy ilyen lény: imád szerepelni, és mindenkit elvarázsol a fellépéseivel. Bárkit fél perc alatt az ujjá köré csavar. Már születése pillanatában elkezdte behálózni az apját, ő volt az egyetlen a hároból, aki életének első óráját az apja karjában töltötte alva, míg az olvadozva fel-alá sétálgatott vele.

Lelle Laura három és fél éves korában fogant. Laura elment óvodába, én meg elkezdtem azon gondolkodni, hogy mit is kezdjek magammal. Mivel épp a legutolsó költözésünk után dobozokat pakoltam ki, állást még nem kerestem, de új nőgyógyászt viszont igen. Ő a természetes fogamzásgátlás híve volt, és elmagyarázta, hogy rosszul számoltunk a naptármódszernél, ezért mondott mindkét alkalommal csődöt – bár ugye szerettünk volna gyerekeket, csupán éppen nem feltétlenül és mindketten akkor. Elmagyarázta a csíziót, én pedig nagyon lelkes voltam – egészen egy hónapig, mert utána vissza kellett mennem a jó doktorhoz, hogy erősítse meg a teszt eredményét.

A harmadik gyerekre már mindketten azt mondtuk, hogy az a logikus, ha még több gyereket akarunk, akkor így a legjobb, hogy most érkeznek, amikor még nem kezdtem el dolgozni.

A fiatalon való gyermekvállalásnak egyébként is rengeteg előnye van: fiatalon az embernek még sok az életereje. A fiatal test van arra berendezve, hogy szüljön. Sokkal több egy fiatal energiája. Szokták mondani, hogy az idős szülők viszont türelmesebbek. Ebben én nem hiszek. Az én férjem mindig is birkatürelmű volt, míg édesapám világéletében, így idősen is lobbanékony.

Ha az ember fiatalon szül, akár még a dédunokáit is láthatja. Idős szüleim ezen is szoktak kicsit szomorkodni, hogy ők már nem fogják látni, milyen felnőtt is válik az én gyermekeimből.

Egy fiatal szülő közelebb áll gyermekei gyors tempójához, gondolkodásmódjához, jobban képes felvenni kamaszodó gyermekei ritmusát.

Sorolhatnék még sok-sok érvet. Tény, ha újrakezdehetném, és sok gyermeket szeretnék, akkor is fiatalon vállalnám, ennek csak előnye van. Ajánlom ezt mindenkinek.

A gyermekek közti kis korkülönbség is nagy áldás. És igen, a sok testvér is. Mert valahol nem tudatosan, de mégis örülök, hogy Isten útja a fiatalon elért nagycsaládos léthez vezetett.

Ha arra gondolok, hogy miért is lettem nagycsaládos, a sok-sok vélemény és észérv után felmerül bennem egy emlékkép. Gimnazista voltam, ifjúsági közösségbe jártam. Életemben talán először akkor lettem szerelmes. Már nemigen emlékszem a fiúra, nagyon össze kell szednem magamat ahhoz, hogy felidézzem őt magam előtt. Idősebb volt nálam öt évvel, ami nem is sok, mert szüleim között hat év van, míg nagyszüleim között kilenc és tíz év volt. Lajos fekete hajú és szemű, magas, nekem nagyon szép fiú volt. Gitározott, hegedült, és édesapja nyomán hegedűkészítőnek tanult. Vitte tovább a mesterséget. Elragadóan játszott. Amikor rákezdett egy lelkesítő hozsannára először csak azt hittem, hogy az áhítattól érzem magam olyan könnyűnek, de később rájöttem, hogy ez azért van, mert Lajos játssza a kíséretet. Amikor más kísérte ugyanazt a dalt – az IFI-ben ketten tudtak gitározni –, már nem is találtam annyira felemelőnek az élményt.

Lajosból számomra még az maradt meg, hogy volt két testvére, egy nővére és egy húga. Nem volt köztük nagy a korkülönbség, így ők nagyon együtt voltak. Néha ugyan ugratták egymást, főleg a lányok Lajosomat, de amikor kicsit is komolyabbra fordult a helyzet, akkor azonnal ott voltak egymásnak, összetartottak. Mindig tudtak egymásról mindent.

Mikor Lajos tette nekem a szépet, én pedig annak rendje és módja szerint epekedtem, és csillogó szemmel hallgattam, Lajos húga, aki korban közelebb állt hozzám elmondta, hogy a kedves bátyja egyszerre sok lánynak udvarol; jó ha én ezt tudom. Nem mondták, hogy ne fogadjam Lajos közeledését, csak egyszerűen tudatták a helyzetet úgy, hogy közben a testvérüket sem ítélték el. A nővére is bekapcsolódott ugyanis a beszélgetésbe, még hozzá tudományos és lelki oldalról közelítette a kérdést, miszerint a baj nem velem van, a szegény fiú önértékelési gondjait próbálja meg leplezni párhuzamos és folytonos hódításokkal. A dolog nem viselt meg különösebben, mert az én kegyeimért is versengett több fiú, és egy idő után már nem is gondoltam Lajos gitározását különlegesnek, hovatovább egyetértettem azon véleményekkel, hogy a másik lány sokkal jobban játszik.

Amiért mégis eszembe jutott Lajos, az nem is a kamasz románc, hanem inkább Lajos családja és testvérei. Egyik alkalommal Lajosék családi házában jöttünk össze. A finom uzsonna mellé kedves beszélgetést kaptunk társaink meglepően fiatal szüleivel. Lajos édesanyjáról először azt gondoltam, ő a negyedik testvér. Az apuka is fiatal volt, energikus és naprakész mindenben. Volt annyira csinos és sármos, ha nem jobban, mint a fia. Jó volt látni azt az összhangot, ami a fiatal szülőpár és a gyerekek között van. A három testvér nemcsak testvérként szerette egymást, barátok is voltak. Amolyan nagyon jó barátok, és ebben a barátságban a szülők is benne voltak. A szülők úgy egymás, mint a gyerekek, kamasz és fiatal felnőtt gyerekek barátai voltak. De barátságnál még valami sokkal több is. Mintha az öttagú család a mi IFI-nk tagja lett volna mindenestül, a család tagjai pedig úgy voltak egymással szoros szeretetkapcsolatban, hogy mi, többiek sem éreztük magunkat kívülállónak. Nem éreztük azt, hogy ők egy zárt kört alkotnak, azt viszont láttuk, hogy összetartanak, úgy ismerik egymás minden rezzenését, gondolatát, mintha a maguké lett volna. Így hihetetlen gördülékenyen és természetesen tudtak együtt létezni, dolgozni, kirándulni, egyszóval bármit. A későbbiekben táboroztam is velük.

Mivel a saját testvérem 14 évvel idősebb nálam, hatéves voltam, amikor férjhez ment, és elköltözött otthonról. Nem is tudtuk egymást igazán megismerni, és bár jó a kapcsolatunk, nem volt soha olyan nagyon bensőséges. Azóta sokaktól hallottam már, hogy olyan családokban, ahol nagyon nagy a korkülönbség a gyerekek között, ott nem tud kialakulni a testvérek között szoros kapcsolat.

Annyira más volt ez a család. Ahogy lebonyolították azt a délutánt, és még sok másikat, szeretettel, magától értetődően, gördülékenyen, természetesen, mint egy összeszokott, még a barátnál is sokkal de sokkal több csapat. Senki nem szenvedett a társaságból hiányt, senki nem unatkozott, nem érezte magát egyedül vagy felesleges sokadiknak. Jó volt nézni őket, ahogyan körbehordják a szendvicseket, ahogyan készítik az utánpótlást, és vezénylik a társasjátékokat, megmutatják a hangszereiket.

Akkor azt mondtam, hogy de jó is lenne egy ilyen családban élni! Aztán el is felejtettem ezt az egészet. Egyetemre mentem, és azt gondoltam, mint minden más évfolyamtársnőm, hogy előbb a karrier, aztán majd esetleg a gyermek.

Isten útjai azonban kifürkészhetetlenek, és megvalósulni látszik ez az elfeledett álom. Olyan családban élni, ahol igazából egymás társai lehetünk, ahol sokkal többek lehetünk, mint barátok, ahol egy valódi közösséget alkothatunk a saját vérünkből. Ahol van elég időnk akár ezt a kisközösséget többé és nagyobbá tenni. Ahol igazán tudjuk szeretni egymást, ahol annyian vagyunk együtt, hogy egy igazán jó csapatot alkothatunk. Ahol annyian lehetünk, hogy mindenkinek megvan a saját képessége, és a sok képesség egy egészet alkot, egy nagy egészet, ami teljes.

Végül a tízéves Sándor fiam gondolatát osztom meg. „Ha a szülő fiatal, nincsen még a generációs különbség is.” Nem mondom, ez is, mint minden, áthidalható, de mennyivel jobb, ha eggyel kevesebb olyan dolog van, amit meg kell oldani. Fiam sok osztálytársa egyke, és sokaknak vannak idős szüleik is. Nem csak én, de Sándor is látja, és mondja is, hogy mennyivel jobb, hogy

neki fiatal szülei vannak, és hogy ott vannak a testvérei, akikkel játszani lehet. Az meg még jobb lenne, ha lenne egy kisöccse is, és nem csak lánytestvérei volnának. Persze megbeszéltük, hogy ez nem rendelésre megy, a negyedik gyermek ugyanúgy lehetne lány is, mint fiú. Meglátjuk, mit hoz az élet, egyelőre hárman vannak, és a legkisebb még oviba sem jár.

A mi naptármódszerünkkel pedig..., mit lehet tudni..., Isten útjain.

Az álom viszont már megvalósult, hamarabb, mint hittem volna!

Írta: Ozvári-Lukács Réka